

SPICUIRI DESPRE SOȚ ȘI SOȚIE ÎN OPERA SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR

Prof. Alexandru Hrab

Despre acest vas ales al Domnului, Sfântul Ioan Gură de Aur, se pot spune multe fără a epuiza niciodată subiectul. De aceea, nici noi nu ne vom opri asupra vieții sale¹. Prin predicile și cuvintele sale, Sfântul Ioan a fascinat pe toate planurile vieții, fiind studiat din mai multe perspective. Însă dragostea sa față de preoție și familie², în general, a fost cea dragoste ce a făcut ca Sfântul Ioan să fie analizat mai ales sub viziunea aceasta, de pedagog al

¹ În ceea ce privește viața Sfântului Ioan Gură de Aur am enumerat câteva din operele în care este prezentată viața sa. De aceea, a se vedea nota 2 din studiul nostru „Suferința fizică în gândirea Sfântului Ioan Gură de Aur” în *Altarul Banatului*, XXIII, 2012, nr. 7-9, iulie-septembrie, pp. 50-51. Același studiu poate fi găsit și aici: http://altarul-banatului.ro/?page_id=448, 03.04.2014, 17:59.

² Merită să prezentăm câteva din cărțile și studiile apărute în țara noastră: D. Fecioru, *Ideile pedagogice ale Sf. Ioan Hrisostom*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1937; Preot Gh. T. Tilea, *Probleme fundamentale în opera moral-socială a Sfântului Ioan Gură de Aur. III. Familia creștină*, Tipografia Eparhială Curtea de Argeș, f.l. 1947; chiar dacă nu este o carte strict pe probleme de familie merită să o amintim: Sf. Ioan Gură de Aur, *Cateheze baptismale*, traducere din limba greacă veche Pr. Marcel Hancheș, ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 2003; David C. Ford, *Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, traducere din limba engleză de Luminița Irina Niculescu, ed. Sophia, București, 2004; Sf. Ioan Gură de Aur, *Cateheze maritale: Omilii la căsătorie*, traducere din limba greacă veche Pr. Marcel Hancheș, ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 2006; Sfântul Ioan Gură de Aur, „Despre slava deșartă și despre creșterea copiilor” în Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre Feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*, traducere din limba greacă veche și note de Preotul profesor Dumitru Fecioru, ed. IBMBOR, București, 2007, pp. 389-428; Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântări despre viața de familie*, traducere: Pr. Marcel Hancheș, prefață: P.S. Lucian Lugojanul, Episcop Vicar, studiu biografic și bibliografie: conf. Univ. dr. Claudiu T. Arieșan, ed. Învierea, Timișoara, 2008; Protosinghel dr. Teofan Mada, *Familia creștină la Sfântul Ioan Gură de Aur*, Editura Arhiepiscopiei Aradului, Arad, 2011; de asemenea, este interesant și demersul editurii Egumenița de a traduce și a prezenta într-o serie nouă: *Cuvinte de Aur*, opera Sfântului Ioan Gură de Aur și de aici amintim volumul III: *Nunta, familia și problemele lor*, traducere Preot Victor Manolache, f.l., 2012. Se cuvine să enumerăm și câteva din articolele: Pr. asist. Ioan-Cristinel Teșu, „Sensul familiei în concepția Sfântului Ioan Gură de Aur” în *Familia creștină azi*, ed. Trinitas, Iași, 1995, pp. 42-61; Preot drd. Costel Burlacu, „Familia creștină în opera Sfântului Ioan Gură de Aur” în *Altarul Banatului*, XXII (LXI), 2011, nr. 1-3, ianuarie-martie, pp. 29-38; Marcela Ghilezan, Căsătoria și familia creștină în gândirea Sfântului Ioan Gură de Aur în *Calendarul Arhiepiscopiei Timișoarei*, ed. Învierea, Timișoara, 2011, pp. 180-183.

familiei, pentru că el „elogiază, cum poate nici un alt scriitor bisericesc nu a reușit să facă, frumusețile căsătoriei și ale familiei creștine”³.

Așadar, continuând pe urmele Sfântului Apostol Pavel, concepția sa referitoare la familie nu este altceva decât o continuare a ceea ce a început să învețe Apostolul neamurilor și de aceea putem spune că ea se împarte, pe de o parte, în sfaturile privitoare la tinerii care se pregăteau pentru căsătorie, începând de la momentul prieteniei și până la momentul pregătirii nunții, cât și pentru cei căsătoriți, iar pe de altă parte în îndemnurile privitoare la educația copiilor. Deși a încununat prin cuvinte deosebite valoarea vieții familiale, nu trebuie să uităm că Sfântul Ioan nu a neglijat nici viața monahală, deci viața petrecută în feciorie⁴, acordându-i și acestei vieți cinstea cuvenită.

Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, o căsnicie fericită începe de la o prietenie sinceră, o prietenie întemeiată pe Hristos: „*Vreau să vă dau o pildă de prietenie. Prietenii – desigur prietenii după Hristos – trec cu vederea și pe părinți și pe copii. Să nu-mi spui de cei de acum care, împreună cu celelalte, au lepădat și acest bun [al prieteniei adevărate]. Gândește-te la cei de pe vremea apostolilor; nu zic la corifeii lor, ci la credincioșii [simpli]. «Sufletul și inima tuturor», zice [Scriptura], «era una; și nici unul nu zicea că ceva din cele ce le avea este al lui... Și se împărțea fiecăruia după cum avea fiecare nevoie» (Fapte 4, 32-35). Nu era atunci «al meu» și «al tău». Aceasta înseamnă prietenie: să nu socotească cineva cele ale lui ca ale sale, ci ca ale aproapelui, și cele ale sale să-i fie străine*”⁵. Această prietenie dezvoltă altruismul, iar altruismul este un prim pas spre o căsnicie fericită pentru că el aduce deja o stare de jertfă, aceea de a fi tot timpul disponibil pentru celălalt. Astfel, prietenia dintre un băiat și o fată devine un prim pas spre dragostea dintre ei ca soți, un prim pas spre a deveni una: „*Aceasta este prietenia: când cel care iubește și cel care este iubit nu sunt două persoane deosebite, ci un singur om, ceea ce nu se împlinește în altă parte decât numai în dragoste*”⁶.

Dragostea este singura soluție care va susține unitatea familiei după acel moment când starea de atracție fizică sau de „îndrăgosteală” va trece. De aceea, Sfântul Părinte „recomandă ca aceasta (n.n. căsătoria) să se realizeze atunci

³ Pr. prof. dr. Ioan C. Teșu, *Familia contemporană, între ideal și criză*, Doxologia, Iași 2011, p. 126.

⁴ Sunt interesant de lecturat cele două omilii „Despre feciorie” și „Apologia vieții monahale” în Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre Feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*, traducere din limba greacă veche și note de Preotul profesor Dumitru Fecioru, ed. IBMBOR, București, 2007, pp. 5-145/ pp. 183-321.

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Despre prietenie (Migne, P.G. 62, 403-406) extras din Omilia a II-a a Comentariului la epistola I către Tesaloniceni” în Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântări despre viața de familie*, traducere: Pr. Marcel Hancheș, prefață: P.S. Lucian Lugojanul, Episcop Vicar, studiu biografic și bibliografie: conf. Univ. dr. Claudiu T. Arieșan, ed. Învierea, Timișoara, 2008, p. 125.

⁶ Idem, „Omilia 33, 3 la 1 Corinteni, P.G. 61, 280” în *Flori alese din învățătura Sfintului Ioan Gură de Aur*, antologie și cuvânt înainte de Gh. Badea, traducere de Gh. Badea și Constantin – Bogdan Badea, ed. „Sf. Mina”, Iași, 2008, p. 35.

când omul a ajuns la maturitatea calităților sale fizice și spirituale, dar să fie, totuși, timpuriu, pentru ca nu cumva tinerii, care alunecă mai ușor decât cei întăriți în ani și virtute, să aibă prilejul de a-și căuta împlinirea poftei trupești în afara căsătoriei. Căsătoria de timpuriu, pe cât posibil înainte de ieșirea tinerilor în lume la diferite slujiri sau îndatoriri publice: funcții, serviciul militar, are ca scop, deci păstrarea castității trupești și sufletești⁷. Iată că un al doilea pas spre o căsnicie fericită este cumpătarea, abținerea de la relațiile intime înainte de momentul căsătoriei, mai exact păstrarea fecioriei. Folosul păstrării fecioriei nu este altul decât a face dragostea mult mai curată și unirea mult mai puternică a tinerilor care pornesc spre căsătorie: „*Nimic din fire nu împodobește atât de mult tinerețea, cât împodobește cununa cumpătării și faptul ca tânărul să vină la căsătorie curățit de orice urmă de desfrânare. Așa și femeile, le vor dori, când sufletul lor nu a cunoscut desfrânarea și nici nu este stricat, și când tânărul o cunoaște numai pe aceea femeie care s-a unit cu el la căsătorie. Așa și dragostea devine una mai caldă, și simpatia mai reală, și iubirea devine mai curată, atunci când tinerii pășesc spre căsătorii cu multă reținere*”⁸.

Devotamentul prieteniei duce la altruism, iar de la altruism se ajunge foarte ușor la viață cumpătată și la păstrarea darului fecioriei, pentru că există acea preocupare de păstrare a bunurilor celui alt ca preocuparea pentru bunurile proprii. În aceste condiții, Nunta care „vine de la Dumnezeu. – Mai întâi în instituirea sa primară apoi în înălțarea ei prin Iisus Hristos la demnitatea de Taină”⁹ devine medicamentul împotriva desfrânării: „Domnul nostru, fiindcă a văzut neputința firii umane, a instituit căsătoria, ca să ne îndepărteze de unirea în desfrânare. Să nu rămânem, deci, numai la tineri, ci văzând cuptorul care îi arde, mai înainte de a aluneca în imoralitate, să avem grijă să-i legăm de căsătorie, în conformitate cu Legea lui Dumnezeu, așa încât să se păstreze și conștiințiozitatea lor și să nu primească consolare, să poată să înlăture tresăririle trupului, ca să nu fie pedepsiți”¹⁰.

Însă căsătoria nu este doar medicamentul împotriva desfrânării, ci motivul de înțelepțire a celor doi tineri și pricină pentru ca ei să devină părinți: „Nunta n-a fost rânduită ca să ne pervertim, nici ca să ne desfrânăm, ca să ne înțelepțim. Deci ascultă-l pe Pavel, care zice: «Din cauza desfrânării, fiecare să-și aibă femeia sa și fiecare femeie să-și aibă bărbatul său». Așadar, două sunt pricinile pentru care a fost rânduită căsătoria: și ca să ne înțelepțim, și ca să devenim

⁷ Pr. asist. Ioan-Cristinel Teșu, „Sensul familiei în concepția Sfântului Ioan Gură de Aur” în *Familia creștină azi...*, 48.

⁸ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Omilia 1 la «Despre Ana»” în Sfântul Ioan Gură de aur, *Texte alese*, vol. I, traducere din limba greacă Preot Ion Andrei Târlescu, ed. „Bunavestire”, Bacău, 2012, p. 151.

⁹ Idem, *Bogățiile oratorice*, în limba franceză de J. Doublet, traduse în limba română de diacon Gheorghe Băbuț, ed. „Pelerinul Român”, Oradea, 2002, p. 243.

¹⁰ Idem, „Omilia a 59-a la Facere” în Sfântul Ioan Gură de aur, *Texte alese...*, pp. 151-152.

părinți. Și din acestea două, cea dintâi este pricina înțelepciunii”¹¹. Iar mai departe, Sfântul Ioan explică: „cu siguranță, căsătoria s-a dat pentru nașterea de copii, însă cu mult mai mult ca să stingă fierbințeala trupului [...] Pentru că la început, așa cum am spus, căsătoria avea aceste două cauze. Mai târziu însă, când pământul s-a umplut de oameni, doar o pricină a rămas pentru căsătorie, evitarea desfrânării și a dezământului”¹². Tocmai acesta este scopul înțelepțirii: parcurgerea drumului spre Împărăția lui Dumnezeu, spre a ajunge la starea de sfințire¹³.

Starea de sfințire și ferirea de desfrânare rămân scopurile principale ale căsătoriei. Sfințenia și fecioria au fost stările pe care le-au avut oamenii înainte de căderea în păcat, când nu a fost nevoie de căsătorie: „când omul a fost creat, a viețuit în Rai și n-a existat nicio pricină pentru căsătorie. A fost nevoie să apară și ajutorul lui, dar nici astfel nunta n-a fost socotită ca necesară. Și nici n-ar fi apărut, căci oamenii locuiau în Rai ca și cum se aflau în ceruri și se bucurau de plăcere prin însoțirea lor cu Dumnezeu”¹⁴. Căderea în păcat, cea care a adus și moartea în lume, a fost momentul în care a apărut și nunta odată ce: „au primit stricăciunea morții și blestemul li durere și viața plină de nevoie, și de atunci, împreună cu acestea a apărut în viața lor și nunta”¹⁵. În așa fel se explică și rolul copiilor în viața soților, ca mângâiere a celor care urmau să moară: „Desigur că la început dobândirea copiilor era un lucru dorit, pentru că fiecare dorea să lase în continuare amintirea propriei vieți. Deoarece nu era nădejde în Înviere, ci stăpânea moartea, și cei care mureau credeau că se pierd după această viață, Dumnezeu a dat mângâierea prin copii, încât să rămână chipurile vii ale acestora care piereau, și să se păstreze neamul omenesc și urmașii aceluia să fie mângâiere celor care urmau să moară și rudeniilor lor”¹⁶. Totuși, Sfântul Ioan nu uită să precizeze că nu numai nașterea de copii îi dă valoare nunții, ci și cuvântul lui Dumnezeu: „nașterea de copii n-o face neapărat nuntă, ci acel cuvânt al lui Dumnezeu, care zice: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul» (Facere 1, 28). Și aceasta o confirmă cei care s-au unit prin nuntă, însă n-au devenit părinți”¹⁷. Copiii sunt darul lui Dumnezeu după porunca Sa, deci scopul căsătoriei înainte de nașterea copiilor și după scopul mântuirii soților, este ferirea de desfrânare:

¹¹ Idem, *Cuvinte de Aur, Nunta, familia și problemele lor*, vol. III, traducere Preot Victor Manolache, Prelucrare de ieromonahul Benedict Aghioritul Ediția a V-a (îmbunătățită), ed. Egumenița, 2012, f.1, p. 134.

¹² *Ibidem*, p. 160.

¹³ Idem, *Bogățiile oratorice...*, p. 242.

¹⁴ Idem, *Cuvinte de Aur, Nunta, familia și problemele lor...*, p. 158.

¹⁵ *Ibidem*, p. 158.

¹⁶ *Ibidem*, p. 135.

¹⁷ *Ibidem*, p. 135.

„Nunta este lucrul bun, pentru că îl păstrează pe om în înțelepciune nu-l lasă să moară atunci când se prăvăleşte în desfrânare”¹⁸.

Starea de curăție și înfrânare aduce după sine și grija tinerilor pentru alegerea viitorului partener de viață. Această alegere trebuie să fie întemeiată pe rugăciunea către Dumnezeu: „Deci și tu, când urmează să te căsătorești, să nu alergi la oameni, nici la femei care târguiesc suferințe străine și caută un singur lucru, cum să-și ia plata lor, ci să alergi la Dumnezeu. Să nu-ți fie rușine ca El să devină pețitorul tău”¹⁹. Credința în Dumnezeu aduce grija pentru adevăratele calități ale unui soț și ale unei soții. Sfântul Părinte îndeamnă pe viitorii soți: „Deci, vă rog și pe voi nu căutați bani și avere, ci caracter și bunătate! Caută fata evlavioasă și cucernică, și virtuțile acestea îți vor fi mai folositoare decât nenumărate comori. Dacă le cauți pe aceste care plac lui Dumnezeu, vor urma și celelalte. Dacă însă le treci cu vederea pe acestea, și alergi la celelalte, atunci la pierzi pe amândouă!”²⁰, iar pentru părinții viitoarei soții el adaugă: „Mai întâi, trebuie să cauți pentru fată un bărbat și un ocrotitor adevărat, ca și cum ai dori să așezi deasupra trupului capul, ca și cum ar urma să-i lași acestuia nu roabă, ci fiică. Să nu cauți avere, nici neam slăvit, nici patrie mare, căci toate acestea sunt de prisos, ci evlavia sufletului, îngăduința, chibzuința adevărată, frica de Dumnezeu, dacă dorești ca fiica ta să trăiască cu bucurie!”²¹. Frica de Dumnezeu, evlavia, curăția, bunătatea, în concepția Sfântului Părinte, sunt calitățile esențiale pe care trebuie să le aibă cei doi tineri și pe care aceștia trebuie să le caute unul la celălalt și nu averea și neamul slăvit.

Dacă toate acestea erau îndeplinite, urma și modul de desfășurare a nunții. *Invitatul principal trebuie să fie Hristos Cel care se descoperă în cei nevoiași*: „Înainte de ceilalți să-L chemi pe Hristos, și știi prin mijlocirea cui Îl veci chema: «Adevărat zic vouă: Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut» (Matei 25,40). Să nu socotești că este lucru neplăcut să-i chemi pe săracii lui Hristos. Lucru nemulțumitor este să le chemi pe desfrânate! Căci a-i invita pe săraci este pricină de bogăție duhovnicească, însă chemarea desfrânatelor este pricină de pieire”²². Aceste cuvinte ale Sfântului Ioan sunt datorate dorinței sale de a-i feri pe cei doi tineri de desfrânare. Pe lângă săraci, el arată și cine mai trebuie invitat la nuntă: „Deci când faci nunți să nu te plimbi prin case, folosind oglinzi și veșminte țipătoare, pentru că lucrul acestea nu este pentru paradă! Nici n-o conduci pe fiica ta cu alei, ci ca să aduci bucurie în casă prin cei care sunt înlăuntrul acesteia. Să-i inviți pe veci, pe prieteni, pe rudeni! Pe cei care știi că sunt buni să-i

¹⁸ *Ibidem*, p. 161.

¹⁹ *Ibidem*, p. 152.

²⁰ *Ibidem*, p. 85.

²¹ *Ibidem*, p. 123.

²² *Ibidem*, p. 124.

*chemi, și pe cei care sunt prezenți să-i sfătuiești să se mulțumească cu acestea. Să nu se afle acolo muzicanți și orchestră, pentru că acestea înseamnă chel-tuiială de prisos și urâciune*²³.

Sfatul lui, ca nunta să se desfășoare fără muzicanți și orchestră nu arată altceva decât măreția nunții și valoarea ei care sunt primite de la Dumnezeu: „*Oare nu este cu putință și să petrecem și să fim întru siguranță? Vrei să ascuți cântece bune? Cu siguranță că nu trebuie să ascuți deloc, dar dacă dorești, fac pogorământ. Să nu ascuți cântecele satanice, ci pe cele duhovnicești! Vrei să vezi dansatori? Privește dansul îngerilor! Și cum putem, zice, să le vede? Dacă le îndepărtezi pe acestea, (n.n. este vorba de muzicanții lumești) Hristos va veni la aceste nunți și când El este prezent, acolo se află și ceata îngerilor. Dacă dorești, și acum va face minuni ca și atunci (n.n. Nunta din Cana Galileii). Va prefăce și acum apa în vin și, mult mai mult, va preschimba exaltarea, boala și pofta cea aspră și o va arăta duhovnicească. Aceasta înseamnă să facă apa în vin*”²⁴.

Sfaturile părintelui pline de înțelepciune nu se opresc doar la momentul încheierii căsătoriei, ci el arată cum trebuie să se comporte soții unul cu celălalt. Soțul este dator să-i păstreze soției sfiala, s-o modeleze după el și să-i impună în chip delicat și cuminte principiile sale²⁵ spunându-i: „*«n-am vrut să iau de soție o altă femeie, care poate ar fi fost mai bogată sau mai gospodină. Te-am ales pe tine pentru caracterul, cuminența, blândețea și înțelepciunea ta. Căci am învățat să nesocotesc bogăția ca pe ceva zadarnic, ceva pe care-l dobândesc tâlharii, oamenii imorali și înșelători. Pe mine m-a atras virtutea sufletului tău, pe care o prefer în locul vreunei alte bogății. O fată înțeleaptă, care trăiește în evlavie, merită cât lumea întreagă. De aceea te-am iubit, te iubesc și pun mai presus viața mea. Viața de aici este deșartă. Mă rog, așadar, la Dumnezeu și fac tot ce pot ca să ne învrednicim să ne trăim viața astfel încât și în împărăția cerurilor să fim împreună»*”²⁶.

Sunt importante două aspecte pe care le prezintă aici Sfântul Ioan: iubirea soțului pentru soție trebuie să fie atât de puternică încât să-și dea viața pentru ea, iar cel de-al doilea aspect, încredințarea pentru această iubire, ca ei să fie împreună și în Împărăția lui Dumnezeu, deci dincolo de moartea trupească. Aici se vede și puterea soțului de a trece dincolo de toate defectele soției din timpul căsătoriei, dar și ajutorul de care trebuie să fie conștient că este dator să-l arate soției sale. În aceste condiții de iubire arătate de soți, nu numai prin cuvinte, ci și prin fapte: „*Arată-i că-ți place mult să stai cu ea, că preferi să rămâi acasă de dragul ei, decât să te întâlnești cu prietenii tăi. S-o cinstești*

²³ *Ibidem*, p. 124.

²⁴ *Ibidem*, p. 122.

²⁵ *Idem*, *Problemele vieții*, traducere de Cristian Spătăreanu și Daniela Filioareanu, ed. Cartea Ortodoxă/Egumenița, f.l., f.a., p. 115.

²⁶ *Ibidem*, p. 116.

mai mult decât pe prietenii tăi, mai mult chiar și decât pe copiii voștri. Și pe aceștia, de dragul ei să-i iubești. Dacă face ceva bun, s-o lauzi și s-o admiri. Dacă va cădea în vreo greșeală s-o povățuiești și s-o îndreptezi într-o manieră delicată²⁷, soțiile vor arăta, la rândul lor, ascultare și supunere în fața iubirii soților lor.

Această supunere a iubirii va face ca și în viața conjugală a soților să existe și înfrânare, dar și unire trupească a celor doi, cu bună învoială. Când există înțelegerea aceasta nici iubirea nu se pierde, dar și înfrânarea și postul își ating scopul: „să zicem că este o femeie și un bărbat, și ea se înfrânează fără ca bărbatul să dorească aceasta. Deci care este folosul postirii și al înfrânării, când iubirea s-a pierdut, dacă el desfrânează din aceste pricini, sau nu luptă și creează nenumărate probleme femeii lui? Nici un câștig!”²⁸.

În acest mod, nunta devine un mod de păstrare a fecioriei, soțul rămânând fidel soției lui și invers. Nimic nu este mai de preț decât păstrarea castității și unității familiare prin ferirea de adulter. Pentru că: „adulterul nu înseamnă doar aceasta când ne desfrânăm cu femeia care este legată prin nuntă de bărbat, ci chiar când desfrânăm cu o femeie fără bărbat și despărțită, în timp ce noi suntem căsătoriți cu o femeie”²⁹. Cei care săvârșesc adulterul, în special bărbații, greșesc mai întâi în fața lui Dumnezeu: „Care a lăsat nunta și ți-a dat-o pe femeie. Și că acest lucru este adevărat, ascultă ce zice Pavel despre cei care săvârșesc adultere: «De aceea, cel ce disprețuiește acestea, nu disprețuiește un om, ci pe Dumnezeu, Care v-a dat pe Duhul Său cel Sfânt» (1 Tesaloniceni 4, 8)»³⁰, dar și în fața tuturor celor apropiați, ajungând chiar să-și disprețuiască casa: „nu doar pe socru și pe prieteni și pe cei cu care se însoțește, ci pe înșiși slujitorii săi îi face să roșească de rușine. Și nu doar acest lucru este înfricoșător, ci și că privește casa sa mai plictisitoare decât orice temniță, deoarece o are în mintea sa pe ibovnică și se gândește continuu la desfrânată”³¹.

Adulterul este cel care aduce: „nenumăratele destrămări ale familiilor, nenumăratele neînțelegeri, de aici se pierde încetul cu încetul iubirea și slăbește dorința pentru soție”³². Adulterul devine cauza pentru care este îngăduit divorțul și în gândirea Sfântului Ioan Gură de Aur, pentru că Dumnezeu nu a creat un bărbat și mai multe femei, ci o singură femeie unindu-i într-un singur trup³³.

²⁷ *Ibidem*, p. 117.

²⁸ *Idem*, Cuvinte de Aur, *Nunta, familia și problemele lor...*, p. 183.

²⁹ *Ibidem*, p. 395.

³⁰ *Ibidem*, p. 399.

³¹ *Ibidem*, p. 400.

³² *Ibidem*, p. 399.

³³ *Ibidem*, p. 330.

Căsătoria fiind unirea într-un singur trup a bărbatului și a femeii, care ar trebui să dureze până în veșnicie, de aceea Sfântul nu a putut să le treacă cu vederea pe văduve, lor arătându-le că în locul soțului, l-au primit pe Dumnezeu³⁴, arătând că cele care au primit văduvia la o vârstă mai fragedă și care ocolesc căsătoria vor primi o răsplată mai mare față de cele care au primit văduvia la o vârstă mai târzie, în plus nu vor fi silite să se aștepte din nou la un asemenea necaz dacă nu se vor căsători a doua oară³⁵. Totuși dacă vor să se căsătorească a doua oară, Legea nu le interzice acest lucru, deși este important să rămână la primul soț: „Și când, zice, îi vei îngădui să se căsătorească a doua oară? Când? Când scapă de lanț, adică atunci când îi moare bărbatul. Deci, ca să demonstreze aceasta n-a spus că dacă moare bărbatul ei este liberă să se căsătorească cu cel cu care vrea, ci «dacă va muri», ca s-o mângâie pe văduvă și să încerce s-o convingă să rămână la primul soți și să nu-l ia pe al doilea. Soțul ei n-a murit, ci doarme. De aceea, zice: «Dacă însă bărbatul ei adormit, este liberă să se mărite cu cine vrea». N-a zis: «să se mărite», ca să nu pară că silește și constrânge, nici n-a împiedicat-o, dacă vrea, să facă a doua nuntă, nici dacă vrea n-a mișcat-o, ci a citat Legea, zicând: «este liberă să se mărite cu cine vrea»³⁶.

Vorbind despre văduve și recăsătorirea lor ajungem să ne aplecăm și asupra celei de a doua căsătorii, Sfântul Părinte arată: „Așa cum prima nuntă este dovadă unei mari cumpătări și înțelepciuni, la fel a doua nuntă, n-aș putea să spun cu siguranță că este o mărturie a desfrânării, să nu fie, ci o mărturie a sufletului neputincios, foarte legat de trup și ținut de pământ, fără să poată să-și închipuie vreodată ceva mai mare și mai înalt³⁷, ea fiind îngăduită de Sfântul Apostol Pavel doar din pogorământ: „ca să evite un rău mai mare, arătând în modul acesta că și acest fel de căsătorie se face din îngăduință, consimțind din pricina neputinței celor mulți de a o ține³⁸. Deci, ea este îngăduită pentru a evita căderea în păcat din pricina desfrânării și a ajunge în chinurile iadului. Este de preferat ca cei care s-au despărțit sau care au rămas în văduvie să trăiască în feciorie până la sfârșitul vieții lor.

Alături de căsătorie și fecioria rămâne o cale spre Împărăția lui Dumnezeu³⁹. Această cale a fecioriei, iubită și practică de Sfântul Ierarh, nu este cu nimic mai prejos decât calea căsătoriei. Una fără alta nu pot exista: „Nunta este lucru bun, prin urmare de aceea fecioria este minunată, pentru că este mai presus

³⁴ *Ibidem*, p. 327.

³⁵ *Ibidem*, p. 328.

³⁶ *Ibidem*, p. 334.

³⁷ *Ibidem*, p. 346.

³⁸ *Ibidem*, p. 349.

³⁹ Este interesant de parcurs tratatul „Despre Feciorie” al Sfântului Ioan Gură de Aur în Sfântul Ioan Gură de Aur, „Despre slava deșartă și despre creșterea copiilor” în Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre Feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*, traducere din limba greacă veche și note de Preotul profesor Dumitru Fecioru, ed. IBMBOR, București, 2007, pp. 5-145.

decât ceea ce este bune, și atât de înaltă pe cât de înalt este cărmaciul față de marinari și comandatul față de soldați. Dar ca și în cazul corăbiei, dacă lipsesc corăbierii, ai scufundat corabia, și în cazul războiului, dacă îi îndeplinești pe soldați l-ai dat pe comandat legat în mâinile vrăjmașilor, la fel și în situația aceasta, dacă scoți nunta din locul ei special, ai trădat slava fecioriei și ai coborât-o foarte mult⁴⁰. Ambele căi au greutățile lor, dar prin practicarea lor cu seriozitate, se ajunge în Împărăția lui Dumnezeu. Dacă grija celor care au ales fecioria este pentru mântuirea proprie, grija celor căsătoriți este pentru mântuirea lor ca și soții, dar mai ales pentru mântuirea copiilor lor.

Privită prin ochii Sfântului Ioan Gură de Aur, familia devine o poartă și un drum spre împărăția lui Dumnezeu. Nu a fost niciun aspect cu privire la familie, pe care Sfântul Ioan să nu-l fi avut în vedere. Necăsătorit fiind, a predicat și a arătat valorile familiei ca unul care a fost căsătorit o viață. Bun cunoscător al Sfintei Scripturi, a reușit să facă accesibile nestematele ei tuturor, așa încât fiecare om să fie capabil să-și întemeieze și să se bucure de o familie împlinită. Altruismul, frica de Dumnezeu și încredințarea în ajutorul Lui, bunătatea, evlavia sunt calitățile care fac ca o familie să fie fericită, calitățile pe care trebuie să le posedez cei doi soți. Cu ele fiecare familie va fi ferită de adulter și implicit de divorț, iar cuvintele sale privitoare la familie și ideile pedagogice rămân până astăzi normele de bază pentru orice familie.

Bibliografie

Badea, Gheorghe, *Flori alese din învățătura Sfântului Ioan Gură de Aur*, antologie și cuvânt înainte de Gh. Badea, traducere de Gh. Badea și Constantin – Bogdan Badea, ed. „Sf. Mina”, Iași, 2008.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, „Omiliile la Matei” în *Scrieri partea a treia*, PSB 23, traducere, introducere, indici și note de Pr. D. Fecioru, ed. IBMBOR, București, 1994.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Bogățiile oratorice*, în limba franceză de J. Doublet, traduse în limba română de diacon Gheorghe Băbuț, ed. „Pelerinul Român”, Oradea, 2002.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Despre Feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*, traducere din limba greacă veche și note de Preotul profesor Dumitru Fecioru, ed. IBMBOR, București, 2007.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Cuvântări despre viața de familie*, traducere: Pr. Marcel Hancheș, prefață: P.S. Lucian Lugojanul, Episcop Vicar, studiu biografic și bibliografie: conf. Univ. dr. Claudiu T. Arieșan, ed. *Învierea, Timișoara*, 2008.

⁴⁰ Idem, *Cuvinte de Aur; Nunta, familia și problemele lor...*, pp. 157-158.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Texte alese*, vol. I, traducere din limba greacă Preot Ion Andrei Târlescu, ed. „Bunavestire”, Bacău, 2012.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Cuvinte de Aur, Nunta, familia și problemele lor*, vol. III, traducere Preot Victor Manolache, Prelucrare de ieromonahul Benedict Aghioritul Ediția a V-a (îmbunătățită), ed. Egumenița, f.l., 2012.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Problemele vieții*, traducere de Cristian Spătăreanu și Daniela Filioreanu, ed. Cartea Ortodoxă/Egumenița, f.l., f.a.

Ioan, Gură de Aur, Sfântul, *Părinți, copii și creșterea lor*, culegere de texte patristice și traducerea lor în neogreacă de Ieromonah Benedict Aghioritul, traducere din neogreacă: Zenaida Anamaria Luca, ed. Panaghia, f.l., f.a.

Teșu, Pr. prof. dr. Ioan C., *Frumusețea preoției creștine*, ed. Doxologia, Iași, 2010.

Idem, *Familia contemporană, între ideal și criză*, Doxologia, Iași 2011.

Idem, *Familia creștină, școală a iubirii și a desăvârșirii*, Doxologia, Iași 2011.